

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559) มีเป้าหมายที่สำคัญคือ มุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยการสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย ควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชน และสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย รวมถึงส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในการพัฒนาเพื่อพัฒนาบรรดุษเป้าหมายดังกล่าวจะต้องมีวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาคนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง (กรมวิชาการ, 2556 : 54)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 กำหนดให้เด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมุ่งเน้นให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการเลี้ยงดู การสร้างประสบการณ์ การส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ หลักเกณฑ์ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือ สั่งการ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ตามบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความเหมาะสมและเป็นปัจจุบัน เพื่อรองรับนวัตกรรมต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักวิชาการ สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 และเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) ซึ่งรัฐบาลมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ และเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาเหมาะสมเต็มศักยภาพตามวัย เป็นคนดี มีคุณธรรม มีสติปัญญา และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553: 1)

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยก่อนประถมศึกษา หรือการจัดการศึกษาก่อนวัยเรียนมีหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษา ไม่น้อยกว่า 7 กระทรวง 20 หน่วยงาน ซึ่งมีรูปแบบการจัดการศึกษาแตกต่างกันออกไปตามภาระหน้าที่ของหน่วยงาน เทศบาลตำบล ก็เป็นหน่วยงานหนึ่ง สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันมาจากนโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับการกระจายอำนาจที่ต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่นระดับตำบล บริหารจัดการทรัพยากรและพัฒนาท้องถิ่นของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น โดยพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 150-158) มาตรา 43 กำหนดให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ในมาตรา 44 มาตรา 46 และมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมีการกำหนด โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรีตำบล รวมทั้งเทศบาลตำบลยังมีหน้าที่ที่ต้องทำในภารกิจด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิตเกี่ยวกับงานส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยมีพระราชกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้เป็นภารกิจที่ต้องรับโอนจากส่วนราชการเพื่อดำเนินการตอบสนองต่อประชาชนในเขตพื้นที่

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานที่ดูแลและให้การศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่างๆ ที่ถ่ายโอนให้มาอยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดมัสยิด กรมการศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เด็ก 3 ขวบ) ที่รับถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็ก ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมตามวัย และเต็มตามศักยภาพ ตลอดจนเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองและเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป โดยมีเป้าหมายในการบริหารและจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพตามหลักวิชาการ ระเบียบที่เกี่ยวข้องและด้วยความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กได้รับการดูแลที่ถูกต้องลักษณะและได้รับการฝึกฝนพัฒนาตามวัย และเต็มศักยภาพ เพื่อพัฒนาความพร้อมของเด็กในทุกๆ ด้านแบบองค์รวม ตามหลักจิตวิทยา พัฒนาการและการจัดการศึกษาปฐมวัย กระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการและพัฒนาความพร้อมของเด็กก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมให้ครอบครัวเป็นฐานในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก ได้อย่างถูกวิธี ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชน ให้สามารถร่วมกันวางแผนและดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

ได้ เพื่อแบ่งเบาภาระการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองที่มีรายได้น้อย ให้สามารถออกไปประกอบอาชีพได้โดยสะดวก และเป็นการกระจายโอกาสในการพัฒนาความพร้อมสำหรับเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง เพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 3)

ในขณะที่การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหลังจากที่ได้รับการถ่ายโอนจากหน่วยงานต่างๆ มายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ายังมีปัญหาหลายด้าน เช่น ผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ให้ความสำคัญในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่าที่ควร งบประมาณไม่เพียงพอรวมทั้งยังขาดคุณภาพในด้านการเรียนรู้ของเด็ก จิตวิทยาและพัฒนาการของเด็ก ให้เด็กเรียนอย่างท่องจำอย่างเดียวไม่ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ความคิดตั้งแต่เล็กๆ และปัญหาผู้ดูแลเด็กไม่จบการศึกษาปฐมวัยโดยตรงทำให้ขาดความรู้และทักษะในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก หลักสูตรการเรียนการสอนไม่เป็นไปในทางเดียวกันรวมทั้งอาคารสถานที่ไม่มีความเหมาะสม (เขาวพา เดชะคุปต์. 2542 : 31 – 32)

จากการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบลสงเปลือย พบว่า การบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบลสงเปลือย ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ และประสบการณ์ด้านการศึกษาที่รับผิดชอบด้านการศึกษา อีกทั้งผู้บริหารท้องถิ่นเห็นว่า เด็กเป็นประชากรที่มีความสำคัญแต่ไม่เข้าใจว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีค่อนข้างน้อย ดังนั้นจากผลการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นได้หันกลับไปมองเรื่องการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากที่สุด เพื่อให้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่และเด็กเหล่านี้ไม่ใช่ใครที่ไหนเป็นลูกหลานของคนในท้องถิ่นทั้งสิ้น ซึ่งเด็กเหล่านี้จะต้องเติบโตในวันข้างหน้าและจะกลายเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพเหมาะสมตามวัยและได้มาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็กตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ตาม ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเมืองพัทยาที่ดีล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้งและดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนราชการต่างๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกๆ ด้าน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 1) เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ กรมส่งเสริมการ

ปกครองท้องถิ่นจึงได้จัดทำเกณฑ์สำหรับการประเมินมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) ของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัย ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน จำนวน 12 มาตรฐาน 43 ตัวบ่งชี้ แยกเป็น มาตรฐานด้าน บุคลากร 4 มาตรฐาน มาตรฐานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 มาตรฐาน และมาตรฐานด้านผู้เรียน จำนวน 4 มาตรฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2551 : 1-4) หลังจากนั้นก็ได้มีหนังสือ สั่งการให้ทุกอำเภอทั่วประเทศแต่งตั้งคณะกรรมการ จำนวน 3 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย ท้องถิ่นอำเภอ และหัวหน้าสาธารณสุขอำเภอ เพื่อทำ หน้าที่ประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งตามเครื่องมือการประเมินการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อ เดือนมิถุนายน 2554 นั้นเป็นการประเมินครั้งแรก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบลสง เปลือยก็ได้รับการประเมินเช่นกัน ผลการประเมินพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของเทศบาลตำบล สงเปลือย ทั้ง ๖ แห่ง อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ มีผลการประเมินเฉลี่ยร้อยละ 50 ซึ่งถือว่า น้อยมากจากที่ที่จะต้องผ่านเกณฑ์ประเมินแต่ละมาตรฐาน ร้อยละ 60 จึงจะเป็นศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กที่มีการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐานต่อไป

จากความเป็นมาดังที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาคำ เนิงงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อ นำผลของการวิจัย ไปใช้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนานโยบายและการวางแผนการจัด การศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อีกทั้งจะทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการและ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพัฒนาขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ปัญหาของการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอย่างไร
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคำเนิงงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบล สงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความ สอดคล้อง และเป็นประโยชน์กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา ของการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบล สงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

2. เพื่อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาคำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมาย ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านเวลาและขอบเขตด้านสถานที่ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาของการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.1 การสนทนากลุ่ม กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 17 คน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 36 คน และตัวแทนผู้ปกครอง ศูนย์ละ 3 คน จำนวน 18 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 71 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยแยกเป็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสงเปลือย ประกอบด้วย ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 3 คน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 6 คน ตัวแทนผู้ปกครอง 3 คน รวมจำนวน 12 คน

2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเหล่าจิ้ว ประกอบด้วย ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 3 คน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 6 คน ตัวแทนผู้ปกครอง 3 คน รวมจำนวน 12 คน

3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยจั่ว ประกอบด้วย ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 4 คน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 6 คน ตัวแทนผู้ปกครอง 3 คน รวมจำนวน 13 คน

4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองน้อย ประกอบด้วย ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 2 คน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 6 คน ตัวแทนผู้ปกครอง 3 คน รวมจำนวน 11 คน

5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดงสว่าง ประกอบด้วย ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 2 คน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 6 คน ตัวแทนผู้ปกครอง 3 คน รวมจำนวน 11 คน

6) ศูนย์วัดสุวรรณวารีหนองแขง ประกอบด้วย ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 3 คน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 6 คน ตัวแทนผู้ปกครอง 3 คน รวมจำนวน 12 คน

1.1.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 6 ศูนย์ จำนวน 6 คน ตัวแทนครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 6 แห่ง จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน

1.2 ระยะที่ 2 เสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาคำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.1 การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หัวหน้ากองการศึกษา หัวหน้ากองสวัสดิการสังคม หัวหน้าสำนักปลัด ผู้อำนวยการกองช่าง ผู้อำนวยการกองคลัง รวมทั้งสิ้น 7 คน

1.2.2 การประชุมพิจารณาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย คณะผู้บริหาร จำนวน 6 คน หัวหน้าศูนย์หรืออำนวยการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 6 คน นักบริหารการศึกษา, นักวิชาการศึกษา, เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน จำนวน 3 คน ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์ จำนวน 6 คน ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 27 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็ก ดังนี้

2.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเป็นแนวทางการบริหารจัดการในการปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และมีกลไกที่สำคัญในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ คือ องค์กรประกอบ 6 องค์กรประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และตัวชี้วัด ที่สอดคล้องกับปัญหาภายใต้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมและเป็นแนวทางที่สามารถทำให้องค์กรมีความก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.2 การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็ก โดยใช้กรอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (สำนักประสานงานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น. 2553 : 3) จึงกำหนดกรอบ 6 ด้าน ดังนี้

- 2.2.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.2.2 ด้านบุคลากร
- 2.2.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
- 2.2.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
- 2.2.5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน
- 2.2.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3. ขอบเขตด้านเวลา

พฤษภาคม 2556 – มกราคม 2557

4. ขอบเขตด้านสถานที่

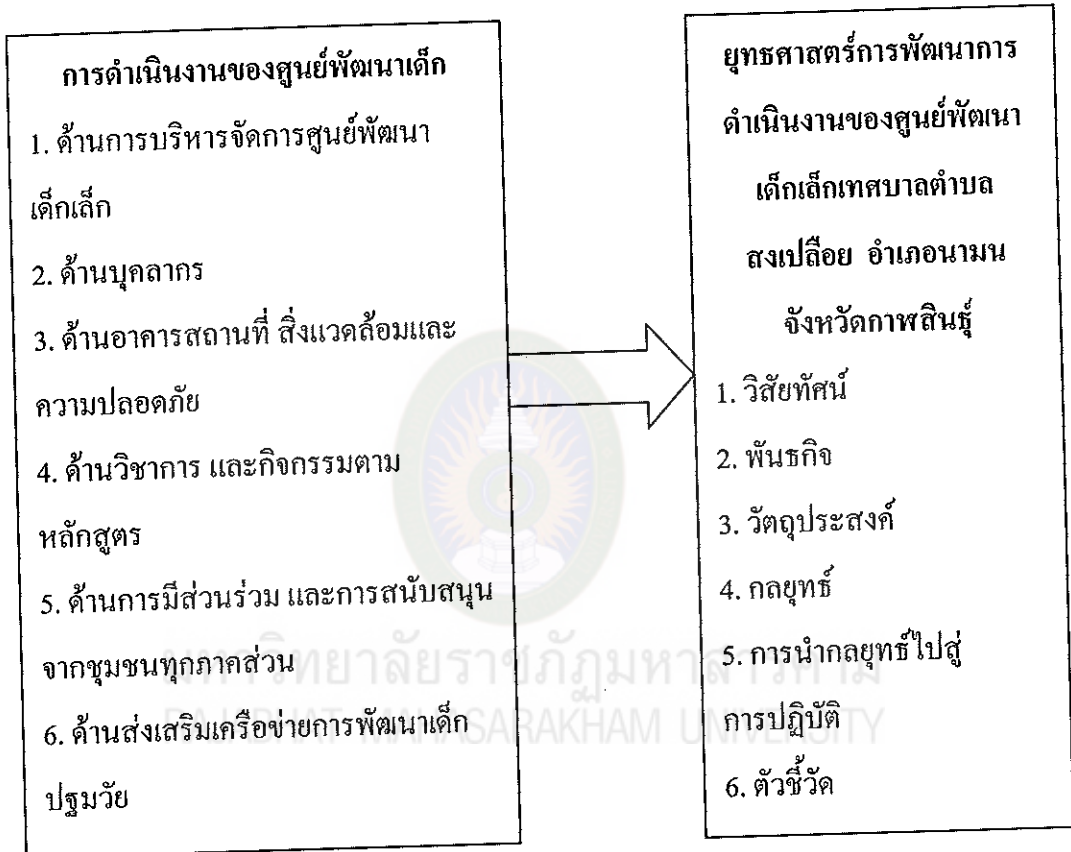
- 4.1 ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาของการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 4.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสงเป็ล้อย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 6 แห่ง ประกอบด้วย 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสงเป็ล้อย 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเหล่าจั่ว 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวจั่ว 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองน้อย 5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคงสว่าง 6) ศูนย์วัดสุวรรณวารีหนองแวง
 - 4.1.2 ห้องประชุมเทศบาลตำบลสงเป็ล้อย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์
- 4.2 ระยะที่ 2 เสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 4.2.1 ห้องกองการศึกษา เทศบาลตำบลสงเป็ล้อย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์
 - 4.2.2 ห้องประชุมเทศบาลตำบลสงเป็ล้อย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบไปด้วย

1. กรอบแนวคิดการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็ก โดยใช้กรอบการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (สำนักประสานงานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น. 2553 : 3) จึงกำหนดกรอบ 6 ด้าน ดังนี้
 - 1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 1.2 ด้านบุคลากร
 - 1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

- 1.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
 - 1.5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน
 - 1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. องค์ประกอบที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 6 องค์ประกอบคือ 1) วิสัยทัศน์
2) พันธกิจ 3) วัตถุประสงค์ 4) กลยุทธ์ 5) การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ 6) ตัวชี้วัด

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แนวทางการบริหารจัดการในการปฏิบัติงานขององค์กร เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และมีกลไกที่สำคัญในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ คือ องค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และตัวชี้วัด ที่สอดคล้องกับปัญหาภายใต้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม และเป็นแนวทางที่สามารถทำให้องค์กรมีความก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในที่นี้หมายถึง

แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

1.1 วิสัยทัศน์ หมายถึง ภาพอนาคตหรือสิ่งที่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้นกับกระบวนการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 6 รายการ คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2 พันธกิจ หมายถึง ภาระหน้าที่หรือสิ่งที่เทศบาลตำบลสงเปลือยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องปฏิบัติในการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.3 วัตถุประสงค์ หมายถึง จุดหมายปลายทางในการดำเนินงานที่เทศบาลตำบลสงเปลือยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องการให้บรรลุผล โดยต้องมีความชัดเจนในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4 กลยุทธ์ หมายถึง แนวทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งคาดว่าจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การเมื่อนำไปปฏิบัติ

1.5 การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ หมายถึง การลงมือปฏิบัติตามกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้น เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1.6 ตัวชี้วัด หมายถึง สิ่งสะท้อนผลซึ่งสามารถสะท้อนผลได้ด้วยการวัด และสามารถแสดงคุณลักษณะที่ต้องการทราบได้

2. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง มาตรฐาน แนวทาง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จำแนกเป็น 6 ด้าน

2.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การกำหนดนโยบาย แผนงานและงบประมาณในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการ ได้รับการยอมรับจากชุมชน สัตว์ส่วนของครูต่อนักเรียนมีความเหมาะสม มีแผนการรับนักเรียน จัดสรรงบประมาณเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการจัดตั้ง การย้าย การยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดเวทีประชาคมเพื่อสำรวจความคิดเห็นของชุมชน

2.2 ด้านบุคลากร หมายถึง บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการอบรมและศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีทุนเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หัวหน้า

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็กมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา ผู้ดูแลเด็กมีการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย หมายถึง อาคารสถานที่มีความมั่นคงแข็งแรงปลอดภัยแก่ผู้เรียน มีสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ ภายในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอและอากาศถ่ายเทสะดวก เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการติดตั้งอุปกรณ์และมีรั้วกั้นบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กให้เป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดกับเด็ก

2.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทั้ง 4 ด้านอย่างเหมาะสมตามวัย ผู้ดูแลเด็กมีการจัดทำแผนการเรียนรู้และสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน จัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการประสานความร่วมมือกับครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาผู้เรียน และมีการประเมินหลักสูตรเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรในทุกปีการศึกษา

2.5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน หมายถึง ชุมชนมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ชุมชนทราบ โดยใช้สื่อที่หลากหลาย ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานพร้อมทั้งสนับสนุนทรัพยากรเพื่อใช้ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ

2.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การกำหนดแผนความร่วมมือกับทุกฝ่าย ดำเนินงานตามตามแผนปฏิบัติงาน ส่งเสริมการตั้งเครือข่ายและมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. คณะผู้บริหารและนักวิชาการ ในเทศบาลตำบลสงเป็ล้อย หมายถึง คณะบุคคลที่ทำหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล นักวิชาการศึกษาเทศบาลตำบลสงเป็ล้อย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาแก่เด็ก อายุระหว่าง 3-5 ปี และมีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา ในที่นี้หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสงเป็ล้อย

5. ครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็กและจัดกิจกรรมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสงเป็ล้อย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

6. เทศบาลตำบลสงเปลือย หมายถึง หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารราชการตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546

7. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูและเอาใจใส่ให้การอบรมสั่งสอนแก่ผู้อยู่ในการปกครอง อาจเป็นบิดา มารดาหรือญาติพี่น้องของนักเรียน ที่ส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยในครั้งนี้ คาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ด้านวิชาการ

1.1 ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

1.2 ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์องค์การที่สามารถประยุกต์ใช้จากกระบวนการวิจัยที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 เทศบาลตำบลสงเปลือย สามารถนำยุทธศาสตร์การพัฒนาคำเนินงาน

ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เป็นผลจากการวิจัยนี้ ไปเป็นข้อเสนอแนะ สาระสนเทศประกอบการตัดสินใจของผู้มีอำนาจการตัดสินใจ เพื่อให้การจัดการศึกษาในการพัฒนาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สามารถนำยุทธศาสตร์การพัฒนาคำเนินงานจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่เป็นผลจากการวิจัยนี้ ไปเป็นข้อเสนอแนะ สาระสนเทศประกอบการตัดสินใจของผู้มีอำนาจการตัดสินใจ เพื่อให้การจัดการศึกษาในการพัฒนาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไปเช่นกัน